

ny verden

24-01-025



TIDSSKRIFT
FOR MORALSK
OPPRUSTNING

NR. **3** 1975

Forandring av "Ny Verdens" format og utseende

Det er lang vei fra Kains klubbe til nåtidens datastyrte raketter. Men det er ingen forskjell på det hat og den frykt som regjerte Kains hjerte og det hat og den frykt som regjerer store deler av menneskeheten idag. Våpen kan forandre seg — men kampen forblir den samme. Hat — kjærlighet, urett — rett, hevn — forsoning.

Tidsskriftet Ny Verden er et våpen. Et ideologisk våpen. Selv om det ikke er en klubbe eller rakett, må det tilpasse seg den tid det er en del av. Men budskapet er det samme.

Hvorfor forandre? Årsaken er enkel nok. Priser, porto, trykk og klisjeer har hatt det til felles med raketten at de stadig når nye høyder. Abonnementsprisen har vi forsøkt å holde på jorden. Resultatet er naturligvis et stigende gap mellom inntekt og utgift.

Takket være annonser har vi holdt det gående på en forsvarlig måte opp til idag. Med neste nummer lanserer vi en litt annen form på vår trykksak, vi håper med det å spare cirka 5.000,- kr. i året.

Ingen av oss som arbeider med bladet blir lønnet. Det som kommer inn og det som spares av penger går rett inn i produksjonen og utbredelsen av bladet. Vi er glad for å notere flere nye abonnenter de siste månedene. Men vi trenger alles hjelp til å støtte, selge og skjerpe dette tidsskriftet, slik at vi kan nå flest mulig med det best mulige.

De som ønsker å yde finansiell hjelp for å styrke tidsskriftets posisjon kan sende beløpet til:
Ny Verden, postgiro nr. 12 579 eller bankgiro 6030-05-08831.

Redaksjonen beklager at enkelte eksemplarer av forrige nummer hadde blanke sider.

Hvis De ville være så vennlig å gi oss beskjed, skal vi sende Dem et nytt eksemplar straks.

Samarbeid og samfunnsforandring

Jens J. Wilhelmsen

Ute i verden er nordmenn kjent for å være individualister. De vil bestemme selv. Det ville være underlig om en liten befolkning spredt over et stort land med høye fjell og dype daler skulle bli annerledes.

Å være individualist kan være en styrke. Verden hadde vært spart for mye lidelse om mennesket hadde tenkt selv i stedet for å la seg rive med av massen. Frykten for å stå alene er en av fornuftens farligste fiender.

Men individualismen kan også være en svakhet. Mange mål kan bare nås hvis den enkelte ofrer noe av seg selv til fordel for en felles oppgave. Det er ikke lett å finne balansepunktet: Jeg kan bli så opptatt av å holde takten at jeg ikke merker at hele troppen marsjerer i gal retning. Men jeg kan også bli så fascinert av egne gjøremål at jeg undervurderer det store en forenet gruppe kunne utrette sammen.

Partipisk og saueflokk

En annen balanse må også opprettholdes: Vi mennesker er svake og kan lett ved appeller til lojalitet bevegges til å handle mot vår egen overbevisning. Partipiskens effektivitet i et parlament er et eksempel, men det samme gjelder i de fleste bevegelser og organisasjoner. Det er alles ansvar, men særlig ledernes, at samstemmigheten er ekte. Hvor den oppnås på bekostning av den enkeltes integritet, er resultatet på lengre sikt saueflokkmentaliteten. Tapt går styrken og korrektivet som ligger i at den enkelte er rotfestet i sin egen samvittighet.

Det er like skadelig for gjennomslagskraften om den enkelte gjør det han finner riktig uten tilstrekkelig hensyn til gruppen og den felles oppgave. For oss nordmenn er det kanskje her det største faremomentet ligger.

Tap av virkelighetssans

Nøkkelen til å holde balansen ligger i motive- ne. Ærgjerrighet om selv å være noe vil uvegerlig føre til et tap av virkelighetssans: Oppgaver hvor jeg står i sentrum forekommer meg viktigere enn oppgaver hvor andre er sentrale. Oppgaver som gir meg status blir viktigere enn oppgaver hvor jeg er anonym. Antipatier og sympatier kan ha samme virkning: Jeg dras til grupper hvor det er hyggelig og konfliktfritt, og unngår «vanskelige mennesker».

Problemet er at de fleste av oss er vanskelige. Hvis et samarbeid skal være effektivt, må et faresignal tas alvorlig: Når jeg begynner å tenke at andre er vanskeligere enn jeg, selvrettferdighet gjør virkelig vennskap umulig. Når krisen er der, er det dobbelt viktig å fortsette å søke den vanskelige veien til den annen. Den beste hjelpen er å be Gud om synderkjennelse for egen svikt, og om ydmykhet nok til å innse sannheten i det andre sier om mine svakheter.

Virkning på samfunnet

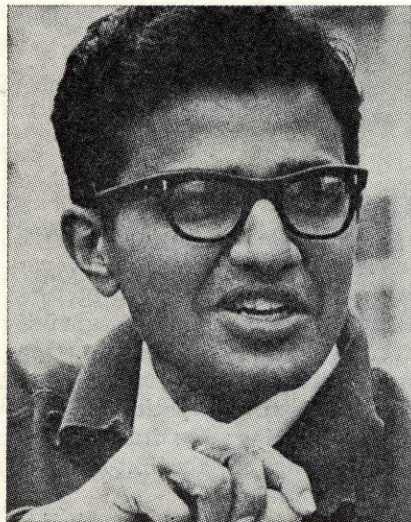
Da jeg i begynnelsen av det tyske studentopprøret traff Rudi Dutschke og noen av hans medarbeidere i Berlin, fortalte en av dem at de bare hadde ca. 40 medarbeidere i Forbundsrepublikken som de kunne stole på. Studentopprørets innflytelse på vest-tysk tenkning i årene som fulgte var nesten utrolig.

Små grupper av forpliktete mennesker kan ha en virkning på samfunnet som ikke står i noe forhold til deres tallmessige styrke. Til gjengjeld er det en høy pris å betale for å danne, holde sammen, trene og målsette en slik gruppe.

«Vokt den Guds hjord som er dere betrodd», skrev apostelen Peter til menigheten i Lille-Asia.

Forts. side 15

"En regnbue av håp fra Asia"



SONG OF ASIA ankommer til Europa i midten av mars. Gruppen består av 70 unge asiater fra 12 nasjoner som for to år siden slo seg sammen for å takle sitt kontinents problemer på en ny måte. Nå har de akseptert en invitasjon til Europa, fra bl. a. parlamentarikere i ni europeiske land. Det er en uventet hjelp for vår verdensdel, som trenger å se sine egne problemer i en større sammenheng. SONG OF ASIA vil besøke Frankrike i april og Den tyske forbundsrepublikken i mai.

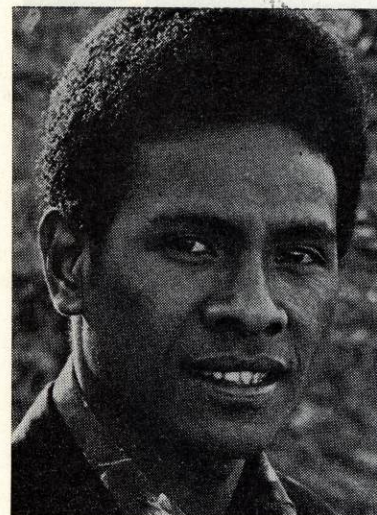
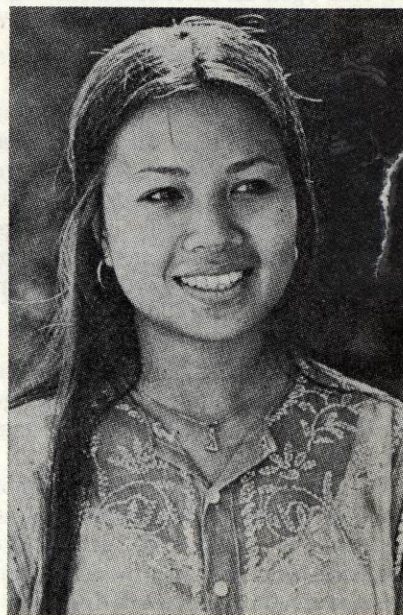
Horts-Klaus Hofmann, lederen av «Offensive junger Christen» (OJC), et utstrakt arbeid blant tysk ungdom, særlig på universitetene, skriver om *Song of Asia*, som han så i India i fjor:

Enigheten blant disse unge asiaterne fra 12 forskjellige land er det første som slår en.

Den som lærer disse forsoningens ambassadører å kjenne og tar seg tid til å høre på hva de kan fortelle fra sine egne liv og forhold, finner grunn til håp. Vi var heldige nok til å være sammen med dem flere uker i India.

Song of Asia er så mangesidig at barn begeistret følger med, samtidig som mennesker med politisk eller sosialt ansvar finner nye impulser for sitt virke.

Etter premieren i New Delhi sa en asiatisk undervisningsminister til en venn: «Showet gjorde et veldig inntrykk på politikerne. Jeg tror at dette kommer til å bidra til en kulturell fornyelse. Kjernen i *Song of Asia* er den asiatiske kulturs verdighet og Guds Ånds inspirasjon.»



Tre av deltakerne i «Song of Asia»: Øverst t.v. instruktøren, Suresh Chandra, Fidji-øyene, nederst t.v. Rothay Chantarasy, Laos, og Gele Bonarua, Papua-Ny Guinea (over). T.h.: Inntog i en by i India.



Jeg er meget glad for at disse unge asiaterne kommer til Europa. Av dem kan vi lære hvordan vi med humor og kjærlighet kan si sannheten om våre vanskeligste problemer, og ta fatt på å løse dem. Vi må åpne våre hjem og våre virkefelt for dem så de kan lære vår verden å kjenne. Og vi må sammen finne ut hvordan verdens sydlige og nordlige halvkuler i fellesskap kan møte de kommende årtiers utfordring.

Hans kone *Irmela Hofman*, legger til: Sjelden hører vi i Europa det unge Asias stemme. Sjelden

bringer representanter fra u-landene et håpets budskap. *Song of Asia* slår an en ny tone: I stedet for kritikk av de rike, nøktern selv-kritikk. I stedet for en monoton klagesang, en dels alvorlig, dels humoristisk analyse, forbundet med erfaringer som peker framover mot nye løsninger.

Vi er så opptatt med våre egne små problemer at vi trenger denne vide horisonten for å se våre hverdagssorger i det rette perspektiv. Det er et budskap som kan hjelpe oss til å bryte ut av vår egen resignasjon. Vi trenger det.



Hva er et lykkelig ekteskap?

Hvorfor inngå ekteskap? Finnes det en oppskrift på lykke? Hvilken plass har seksuallivet? Vil kjærligheten vare?

Slike spørsmål stiller mange seg før ekteskapet, og etter.

En kvinne som har vanskeligheter i ekteskapet sier med en viss bitterhet: «Hvor mange lykkelige ekteskap finnes det egentlig — når man ser seg om?»

Hvor skal en søke hjelp? Det finnes lærde avhandlinger om forskjellige former for ekteskaps-terapi. Det finnes bøker om ekteskapspsykologi som gjør den seksuelle harmoni til universalmidlet. Skal man søke råd hos psykolog eller psykia-

ter? Kanskje finnes det ikke så mange lykkelige ektepar som kan være til hjelp. Eller er problemet at deres erfaringer ikke når ut til andre?

Hvor finnes det mennesker som kan vise vei ikke bare til tilpasning, men til virkelig lykke, til ekte kjærlighet, ikke bare dens surrogat?

I det følgende har vi klippet noen ektepars erfaringer som ble offentliggjort i «Tribune de Caux», Moralsk Opprustnings tidsskrift for den fransktalende verden. Tidsskriftet peker på at uttalelsene mer er bruddstykker enn noen inngående behandling av ekteskapets vanskeligheter. Vi tror likevel at disse erfaringene kan ha interesse for våre lesere.

Redaksjonen.

Amerikansk/sveitsisk ektepar, gift 1974:

Man må fri seg fra fortiden

Hun: Den korte tiden jeg har vært gift har lært meg betydningen av full åpenhet mellom ektefellene — åpenhet ikke bare når det gjelder gleder og feil en selv har gjort, men også om det som har gjort en vondt, og som man helst vil la være å nevne. Jeg reagerte ofte aggressivt og unnvikende i forhold til min mann, uten at jeg kunne forstå hvorfor. Med en viljesbeslutning prøvde jeg å forandre meg — uten hell. Min mann led under dette. Hans reaksjoner og hans ærlighet fikk meg til å gå i meg selv og prøve å finne årsaken til min holdning. Jeg kom til at den var diktert av onde opplevelser som lå langt tilbake i tiden, uten at jeg selv hadde forstått det.

Det kostet å snakke om dem. En såkalt borgerlig oppdragelse hadde lært meg å tie av høflighet, hensynsfullhet eller konvensjon. Men en slik taushet kan betales dyrt. Å bryte den gav oss begge frihet fra fortiden, og vi kunne lettet og glade gå løs på vår felles oppgave.

Funksjonær, 20 års ekteskap:

Midt i lidelsen

Hun (sosialarbeider): For noen måneder siden mistet vi i løpet av en time en datter på 10 år. Når man mister noen, kjenner man seg lemlestet. Man må på en måte finne seg selv igjen. Det er en hard tid, hvor de vesentlige spørsmål melder seg, men hvor også dagliglivets små problemer kan være vanskelig å ta. Det gjorde meg nervøs, også min mann.

Han: Det var nok at den ene smilte, for at den annen skulle si til seg selv: «Hvordan går det an å smile etter det som har hendt?» Det stilles store krav til kjærligheten i en slik tid — den må ha noe av samme kvalitet som Guds kjærlighet til oss — gi fred. Og man trenger andre — at de er der. Underbevisstheten blir så opprevet at en trenger ektefellens og venners samlede kjærlighet for å greie nervepåkjenningen.

Å ville åpenhet

Han: Det som har hjulpet oss mest er alltid å kunne snakke ut med hverandre. Kommunikasjon er ikke en teknikk. Det innebærer at man anstrenger seg for å forstå den annens reaksjon og selv gir seg tilkjenne. Hvis man er redd for å bli misforstått er det tegn på at det mangler noe i ekteskapet. Man må bli så enkel og spontan i forholdet til den annen at man kan se hverandres indre som gjennom en glassrute. For meg har dette sammenheng med min tro. Helt til min død må jeg være like åpen overfor min kone som overfor Gud.

Hun: Dette skjer gradvis. Jeg tror det er tider da man ikke kan finne uttrykk for alt, eller hvor den annen ikke er i stand til å forstå.

Han: Ønsket om å se inn i den annen må ikke få en til å glemme at kjærligheten må respektere den annen, ta ham som han er, ikke gi ham mer enn han kan tåle. Det er derfor det ikke finnes noen oppskrift. Og likevel må ikke dette være en unnskyldning for ikke å snakke ut. Det er spørsmål om fintfølelse.

Hun: Jeg tror mange ikke er klar over at kjærlighet rommer mange ting: respekt, aktelse, forståelse, den annens frihet, diskresjon.

Han: Alle disse ting kan uttrykkes i en setning: Å ønske at den annen skal få utfolde hele sin personlighet. Hvis man hindrer den annen i å være seg selv, er det et dårlig ekteskap.

Verdsette morsoppgaven

Hun: En del unge vil ikke gifte seg, fordi de først vil kunne realisere seg selv uten å være bebyrdet med barn. I dag er det mange kvinner som føler seg undervurdert om de blir gående hjemme for å ta seg av barna. De føler seg på siden av samfunnslivet og får komplekser av den grunn, særlig de som har yrkesutdannelse. Man må begynne å verdsette det husmoren betyr i hjemmet. Det er en like skapende oppgave som noen annen. Løsningen er ikke nødvendigvis å søke arbeid utenfor hjemmet, men kanskje å føre interesseområder inn i hjemmet. Og det krever like stor skaperevne og utfoldelse.

Han: Der kommer vi igjen tilbake til det vi snakket om i sted — å gjøre sitt til at den annen får utfolde seg.

Hun: Et ekteskap kan være skapende på så mange måter, ikke bare gjennom foreldregjerningen. Han: Og de valg man har gjort må man bekrefte på ny hver morgen — valg av ektefelle, av arbeid, ellers stivener man i meninger og vaner. Man må også ha klart for seg at det tar hele livet å bygge et hjem. Hvis man ikke satser på livsvarig ekteskap, er man dømt til å mislykkes.

Forsker, 3 års ekteskap:

En viss indre frihet

Han: Lykken opplever jeg på mange måter. I bevisstheten om vår kjærlighet, i en viss indre frihet, når jeg har fred i hjertet. Jeg er ulykkelig når jeg vet at jeg ikke har gjort hva jeg kunne for et annet menneske, og lykkelig når jeg har gjort mitt ytterste.

Det er viktig å gi videre til andre de erfaringer man gjør i sitt eget liv — ellers går en åndelig tørr. Og forholdet oss i mellom avhenger mye av hva vi sammen gir til andre mennesker.

Før vi giftet oss besluttet jeg å være helt ærlig overfor min forlovede om min fortid. Jeg var 30 år og mange ting hadde samlet seg opp. Min forlovede var også åpen om sitt liv. Vi kledde i ord alt vi syntes var vanskelig å si, og er glad for at vi startet vårt ekteskap på denne måten. Dialogen var åpen, og vi har kunnet fortsette å dele både tanker og fristelser uten at den annen har hoppet i stolen eller blitt sint.

Hun: Vi hadde i begynnelsen av vårt ekteskap noen vanskeligheter som førte til frykt for at vi ikke kunne få barn. Det var viktig ikke å bebreide den annen, men å mestre problemet sammen.

Jeg ble misunnelig på kvinner som hadde barn, men fikk ro i sinnet, fordi vi kunne snakke ærlig ut om tingene.

Han: Og så hadde vi oppgaver utad som bidro til at vi ikke bare kretset omkring oss selv.

Forfatter, 16 års ekteskap:

Lykkelig blir en også

Han: Noen måneder etter siste verdenskrig — jeg var 18 år — inviterte min mor et ektepar til å bo hos oss for å hvile ut. Det er sjelden at et ektepar i 60-årene gjør så sterkt inntrykk på en ung mann, men disse ektefellenes ro og åpenhet falt en i øynene. Og likevel — Gud skal vite de hadde lidd! En sønn hadde de mistet i krigen. Deres formue og hjem var gått tapt. Helsen var nedbrutt. Møtet med disse mennesker kom til å prege meg, og til å stake ut en kurs for livet mitt. De hadde en brennende tro, en frihet og en dyp følelse av takknemlighet mot Gud. Det fikk meg til å skjønne at lykke, det er kanskje evnen til takknemlighet for alt som hender en, både av sorg og glede. Når et ektepar har denne egenkapen, merkes det av alle som møter dem.

En viss propaganda forsøker å overbevise oss om at nøkkelen til frihet og lykke ligger i et vellykket seksualliv. Denne kampanjen har ført til at vår sivilisasjon drukner i erotikk.

Det er ikke mange som er interessert i å ta et skritt tilbake, i en undertrykkelse av driftene. Men kanskje det kan være ektepars oppgave å vise verden at når to mennesker tar på seg tilstrekkelig store oppgaver, må de overvinne seg selv, slik at seksualiteten da finner sin rette plass i livet. Min kone og jeg erfarte at dette var mulig da vi besluttet at alt i vårt liv — gleder, vanskeligheter, nederlag, seire, skulle brukes til å hjelpe andre. Det vil si at alt som hender oss ikke bare skal tjene til egen modning, men gis videre til dem vi møter på vår vei. Da vi bestemte oss til å leve et liv i åpenhet utad, ha våre antenner ute når det gjaldt andres behov, fikk vi kjennskap til alle de menneskelige problemer som omgav oss, og som vi stundom har kunnet være med å løse.

Hun: For meg er ikke disiplin i seksuallivet lett. Likevel er det gjennom en slik disiplin at troen på Gud er blitt en realitet i mitt liv, og den har hjulpet oss til å bevare en stadig friskhet i vårt forhold.

Han: Mange kristne sier at Gud er Herre i deres hjem. En erfaring jeg gjorde i begynnelsen av vårt ekteskap viste meg hvor langt det er mellom teori og praksis. Min kone sa til meg en kveld: «Du vet hvor glad jeg er i deg, men jeg vil du skal vite at Gud kommer foran noe menneske i mitt liv». Som kristen burde jeg vært glad for en slik bekjennelse, men jeg reagerte tvertimot voldsomt. Jeg la meg rasende og stod rasende opp neste morgen, inntil det plutselig gikk opp for meg at min kone med dette hadde gitt meg et bevis på sin kjærlighet. På sin side ble hun fri fra tvangstrøyen som min stolthet og mine krav hadde pålagt henne i de første måneder av vårt ekteskap.

Hun: Jeg må tilføye at det mellom ektefeller må finnes en ærlighet som går til hjertet uten å såre, som inspirerer til forvandling i stedet for å ydmyke. En slik ærlighet er en dynamisk kraft i et ekteskap. Den krever at jeg har mot til å være ærlig uansett hvordan min mann tar det. Et slikt mot har jeg bare hvis mine motiver er uselviske.

Tid sammen

Som konklusjon: noen råd fra et sveitsisk ektepar:

Største behov i et ekteskap: en viss sans for humor. Når det oppstår små eller store kriser har vi lett for å preke moral for hverandre, mens vi med en smule humor lettere ville kommet gjennom vanskeligheten. Enkelte vil si: «Jeg har ingen humoristisk sans». Vel, svaret er, en kan få den, som kjærligheten, ved å glemme seg selv.

Fullstendig tilgivelse: Vi insisterer på ordet fullstendig, for hvor mange av oss har ikke bedt om tilgivelse, mens vi innerst inne mente at det var den andre som burde angre. En bønn om tilgivelse har ingen virkning med mindre den er reservasjonsløs.

Tid sammen. Det kan synes innlysende, men en undersøkelse, foretatt av en ungarsk lege blant 30.000 mennesker i 11 land, viste at det er en direkte sammenheng mellom den tid familiefaren

tilbringer i hjemmet og stabiliteten i ekteskapet. Visst kan man være sammen uten å kommunisere, men det omvendte — kommunikasjon uten å være sammen — er betraktelig vanskeligere.

Å ha en felles autoritet over oss har vært til stor hjelp. En felles meditasjonsstund om morgenen, å be sammen, selv om en ikke har lyst, styrker vår tro. Disse tingene fører oss nærmere sammen når vi holder fast ved dem, uansett forholdene omkring oss.

Felles mål. Vi kjenner denne uttalelsen av Saint-Exupéry: «Kjærligheten består ikke i å se på hverandre, men å se sammen mot et felles mål». Det er viktig å ha klart for seg hvilket mål utenom de materielle man vil vie sitt ekteskap til.

En visjon for den annen. En kone sa en dag til sin mann: «Jeg elsker deg som du er, men jeg vil kjempe for at du blir den mann du er bestemt til å være». Å kjempe for den annen uten å dømme, å vente det beste av den annen, dette er bare mulig ved en forandring av vår vilje. For oss to var det en opplevelse av Korset. Vi tror at ekteskapets fylde opplever man først når man erstatte den lidenskap man har for hverandre med en lidenskap for Kristus og for å gjenskape verden.

Alene ja — ensom nei

Fra en tale
fru Randi Skulberg
holdt i London



«Hvordan er det å være gift med en politiker?» er et spørsmål jeg er blitt stilt på denne turen i Storbritannia. Jeg er ikke her for å gi gode råd, — men jeg kan forsøke å gi et bilde av vår egen familie. Den består av fem medlemmer, mor, far, to sønner og en datter. Alder 24, 20 og 13 år. Så helt forskjellige hva alder og mentalitet angår.

En av disse fem er altså politiker, og i vårt tilfelle er det konen som er hjemme. Vi bor på en gammel familiegård, så det er nok å gjøre selv med en forpakter. Jeg er med i kommunalpolitikken og organisasjonsarbeid.

Når mannen har et politisk arbeide å ta vare på ved siden av et professorat, så kan man regne ut at det blir liten tid til familien. Følgelig blir det mer ansvar og flere plikter lagt på den andre ektefelle.

Vi vet jo at et ekteskap er en overenskomst mellom to mennesker som er glad i hverandre og at man skal dele hverandres sorger og gleder. Det kan mange ganger være vanskelig. Nå er ikke jeg noen underdanig kone, det skulle bare mangle, — så jeg kan bli både sint og ergelig enkelte ganger. Men det man skal vokte seg vel for er selvgodhet og å synes synd på seg selv. For i det øyeblikk egoismen tar fullstendig overhånd, går det galt.

Mange spør om det ikke er grusomt å være så mye alene. Alene har jeg vært hele tiden vi har

vært gift. Privatpraksis og doktorgradarbeid har tatt tid, likeledes utenlandsopphold, — så det er egentlig ikke noe nytt å være alene. Men jeg har aldri følt meg *ensom*, det er nemlig noe ganske annet.

Vi har alltid forsøkt å leve i nuet og ta vare på de stunder vi *kan* ha sammen.

En viktig ting er en politikers opptreden. Det synes mange ganger hardt når kritikken går ut over barna. Særlig hardt var det for den mellomste så lenge hans far var ordfører i bygda.

Sommeren 1973 ville min mann at hele familien skulle reise til Caux i Sveits. Jeg ville ikke, jeg fant på alle mulige unnskyldninger. Jeg var redd for å bli konfrontert med kristendommen. Mente samtidig at jeg var kristen og helt all right. Andre trengte det mer enn jeg. Jeg var sikkert en prøvelse for hele familien. Men jeg ble da med.

Med hjelp av absolutte normer, ærlighet, renhet, uselvskhet og kjærlighet blev det enklere å se meg selv. I det øyeblikk du oppdager at det er noe galt med deg selv, så er det håp. Det blev lettere å virkeliggjøre kristendommen. Frans av Assisis bønn er en ydmyk sjels bønn:

Ikke så meget å bli forstått som å forstå

Ikke så meget å bli elsket som å elske

For det er gjennom å gi at man får

Det er ved å glemme seg selv at man finner seg selv.

Bare for syndere

Good God — it works!
Garth Lean
Blandford Press, London.

For førti år siden kom det ut en bok som viste veg til et nytt liv for undertegnede, så vel som for tusener av andre lesere. Den het «Bare for syndere» og var skrevet av den engelske journalisten A. J. Russel.

Den engelske originalen «For Sinners Only» kom ut i 1932, og det første opplaget ble allerede samme år fulgt av ytterligere to. «Oxfordgruppen» var med ett blitt kjent og debattert langt utenfor Storbritannias grenser.

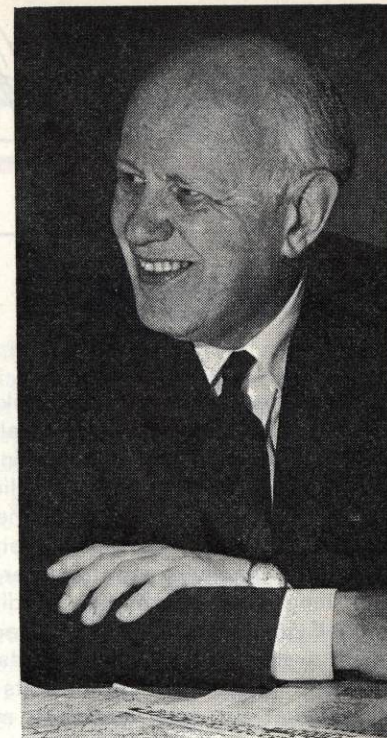
«Bare for syndere» og Oxfordgruppen innbød og utfordret til et eksperiment. Et eksperiment i tro og *til* tro på Gud og hans ledelse i alle livets detaljer, så vel som ved de store og avgjørende vegskiller. I dette ligger troen på at Gud har en plan for menneskelig samliv og samarbeid, samfunnet og verden.

Dette var Frank Buchmans nye og på samme tid gamle og gjennomprøvede, geniale og likevel enkle budskap. Det gjaldt å gjøre et eksperiment med en kristendom som måtte bestå prøven også overfor en naturvitenskap som nettopp har eksperimentet som metode og virkelighetskriterium.

I Sverige og det øvrige Norden var det som sagt tusener av lesere av «Bare for syndere» som tok imot utfordringen og foretok eksperimentet, mer eller mindre radikalt og utholdende. Resultatet ble fra mange synspunkter dette århundres mest innflytelsesrike åndelige og moralske vekelse i Norden.

Oxfordgruppen og dens fortsettelse i verdensbevegelsen for moralsk opprustning er blitt beskyldt for overdreven publisitet. I det siste tiåret har det imidlertid foreligget lite offentlig tilgjengelig materiale om eksperimentet, som likevel hele tiden har pågått. «Usynlig men effektivt» har det utøvet en vesentlig forsonende og i videste forstand ekumenisk innflytelse på ulike hold i verden.

Et par nyere bøker om dette arbeidet må nevnes. «Un changement d'espérance» redigert av



Garth Lean.

den verdenskjente franske filosofen Gabriel Marcel, og den sveitsiske litteraturhistorikeren Theophil Spoerri «Dynamik aus der Stille». Men det mange av oss fremfor alt ventet på var en bok som kunne gi et realistisk bilde av fortsettelsen på det eksperimentet som hundretusener lesere av «Bare for syndere» opplevde som en personlig utfordring og et håp.

Nå har den engelske forfatteren Garth Lean gitt oss den boken. «Good God — it works!» er en personlig rapport om et eksperiment i tro under Guds ledelse, startet i Oxford i 1932 og siden gjennomført både innen familiens ramme og som del av et verdensomspennende fellesskap.

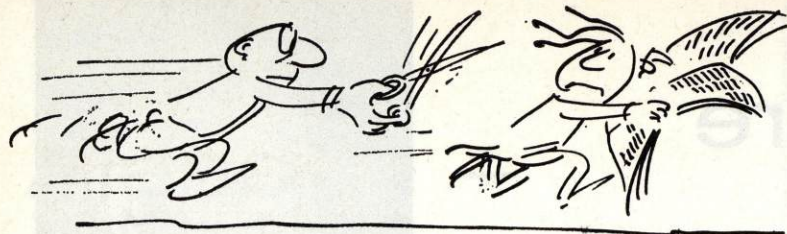
Boktittelen spiller hen på historien om en prest som treffer en nabo mens denne under høylytte besvergelses forsøker å sveive i gang motoren på bilen sin.

«Du skal ikke misbruke Guds navn. Det er til for bønn», formaner presten.

«For all del. Be, du — og sveiv selv!» lød svaret.

Presten, som slik ble tatt på ordet, ba — og grep sveiven. Motoren startet øyeblikkelig.

Forts. side 14



klippet

Til slutt vil jeg nevne kriminalpolitikken som et område hvor man øyner en paternalistisk holdning. Det er en tendens til å fraskrive individet det moralske ansvar for sine egne handlinger. I det ytre fremtrer dette som uttrykk for menneskevennlighet. Snarere er det etter min mening menneskefiendtlig. Miljøpåvirkning forklarer utvilsomt ofte svært meget av en forbryters handling. Men det er forskjell på å innrømme dette og en nærmest prinsipiell avskrivning av menneskets moralske ansvar. Den som tror på menneskets frihet som selve uttrykket for dets verdighet, må også tro på menneskets ansvar for hva det gjør ut av sitt liv.

Carl Johan Berg i *Morgenbladet* 25.1.75.

Kongen (Feisal av Saudi Arabia) er med på arabiske toppmøter som i Rabat nylig og han har regelmessige sammenkomster med andre arabiske ledere. Men Feisal sier ikke så meget under disse møtene. Saudiarabere hevder at han følger ett av hans egne yndlingsordspåk: «Gud ga mennesket to ører og en tunge for at vi skulle lytte dobbelt så meget som vi snakker.»

TIME Magazine om Kong Feisal, «Man of the Year» 1974.

Om vi venter på at historien skal gi oss frihet blir det lang ventetid. Historien er vi. Det er vi som må bære børen . . . Vårt program er en moralsk revolusjon. I vårt land Russland er det en moralsk handling å våge. Vi må slutte med å støtte de offisielle løgnene. Mitt program er dette: Det er ikke nødvendig å gripe til våpen. Ikke engang å forlate landet. Alt vi trenger å gjøre er å avvise løgnen . . . Enten kommer en slik bevegelse igang eller så gjør den det ikke. Om hundretusener av mennesker slutter seg til, vil virkningen merkes, ikke bare etter tre år, men etter måneder. Det kunne bli et jordskred, en ublodig revolusjon.

Alexander Solsjenitsyn på en pressekonferanse i Zürich, iflg. AP.

Vårt materielt forslukne klatre- og kokurranse-samfunn oppmuntrer tydeligvis noen egenskaper som skal gjøre få glade: Du skal være smart, fordi «alle andre» er det, bortsett da fra dem som ikke evner det — verst for dem . . .

Vi ville visst krympe oss i en smule skam, over en eksakt statistikk som fastslo hvor mange norske borgere som ikke ender i en eller flere av de folkekjære forseelser: Skattesvik, småsmugling, beløp «under bordet», heimebrenning . . .

Og det har virkninger ikke bare i det sosiale og politiske liv, men langt inn i menneskebildet: Folk som ødelegger sin selvrespekt har få grunner for å respektere andre. Tilbake blir bare et anløpent kameraderi, der alle har sine svin på skogen og ingen tør fremlegge sine egentlige bøker. Det er en miljøskade verre enn noen av de kjemiske.

Halvard Rieber-Mohn i *Arbeiderbladet*, 8.2.1975.

Solidaritet må begynne i et samfunn i oppløsning. Ikke bare Danmark, men hele den vestlige verden befinner seg i en krisesituasjon som har dommedagspreg. Hvor lenge tror man at verdens 600 millioner sultne vil la seg avspise med slikt snakk som på FAO (FN's mat- og jordbruks-organisasjon)-konferansen i Rom? Alle prøver å karre til seg så meget som mulig. Kulturer og samfunn hvor egoismen er i høysetet, går i oppløsning innenfra.

Vi har behov for en helhet — et filosofisk, religiøst behov om man vil. Vi har bruk for en overordnet helhetsinnstilling, som kan sette våre handlinger i sammenheng. Som gir oss motiver for å handle og setter vår tilværelse i perspektiv. Det savner vi idag, og den situasjonen er ikke til å holde ut i det lange løp.

Sosiologen professor Verner Goldsmidt, Århus universitet.

Kort nytt

BEITOSTØLEN

Den 30. januar ble det arrangert en filmaften for personell og pasienter ved Helsesportsentret på Beitostølen. Filmen «Orkan over Afrika» ble fremvist for en tallrik forsamling. Etterpå var det livlig diskusjon og samtale om Moralsk Opprustning.

Noen av de steder hvor MRA's filmer er blitt vist i det siste er: Vadsø, Tromsø, Lofthus, Os, Tønsberg, Lillehammer og Lørenskog. Det er videre bestillinger bl. a. fra Volda Lærerskole, Nordfjordeid gymnas, Mandal gymnas og Ringjerike skolelag.

I januar ble det sendt et brev til omkring 200 gymnassamfunn, folkehøgskoler og studenter-samfunn ved lærerskolene, med tilbud om filmprogrammer.

ASIA — EN NØKKEI TIL VÅR FREMTID

Interessant aften i Kirkeakademiet.

Kirkeakademiet i Tønsberg har gjennom årene lagt opp til bredde og kulturåpenhet i sitt program.

På akademiets møte mandag var emnet: *Asia — en nøkkel til vår fremtid*, og Jens Jonathan Wilhelmsen ga en uhyre interessant og fengslende orientering om forholdene i de asiatiske land, hvor han som «fulltimer» i MRA har oppholdt seg i flere år.

I sin takk etter foredraget understreket formannen, biskop Hauge, foredragsholderens levende og festlige fremstilling, og hans evne til å iakttå og på en umåtelig personlig og engasjert måte å gi uttrykk for hva som rører seg i de asiatiske folk. Vi slutter oss fullt ut til denne karakteristikk.

Foredragsholderen poengterte meget sterkt at tre av Asias nøkkelland — China, Japan og India — sto foran store forandringer i årene fremover: China fordi en ny generasjon snart overtar etter det gammelmannsvelde som for øyeblikket er bestemmende. Japan fordi dansen om gullkalven

er gått for langt. Det er en utbredt søken etter nye, ikke-materialistiske verdier. India er i støpeskjeen fordi den alminnelige inder for alvor begynner å reise seg mot nøden.

Foredragsholderen pekte også på Indias betydning for oss, og ga uttrykk for sitt syn på denne måten: Hvis det indiske demokrati skulle bukke under, og India med sine 550 millioner innbyggere gå diktaturets vei, ville det få farlige følger for demokratiet i Vesten.

Wilhelmsen trodde imidlertid at situasjonen er mer håpefull enn vestlig presse i alminnelighet gir inntrykk av. Ikke minst var møtet med den alminnelige inder oppmuntrende. De er uforbrukte mennesker med store ressurser av håp og innsatsvilje.

Foredragsholderen ga også flere eksempler på hvordan Moralsk Opprustnings arbeide i Asia hadde bidratt til løsningen av konkrete politiske eller sosiale problemer.

«F. U.» i *Tønsbergs Blad*.

NYTT SENTER FOR MRA I SYD-AFRIKA

Et nytt senter for Moralsk Opprustning i det sørlige Afrika er blitt åpnet utenfor Johannesburg. Stedet har fått navnet Pineslopes og er også i tidligere år blitt benyttet til konferanser for Moralsk Opprustning. Stedet egner seg ypperlig til møteplass for folk fra de forskjellige raser i Sør-Afrika.

Åpningen ble markert ved en sammenkomst med deltakere fra Rhodesia, Botswana, Swaziland og fra mange kanter av Sør-Afrika. Blant de 125 deltakerne var Sir Cyril Hatty, tidligere finansminister i Rhodesia, Christopher Magesa, innenriksminister i Gazankulu homeland og Chief Bathoen, som er medlem av den lovgivende forsamling i Botswana.

Det ble gjort kjent at det skal arrangeres en konferanse i Salisbury i dagene 31. mai — 8. juni. Det er ventet at en rekke svarte og hvite ledere fra det sørlige Afrika vil delta i konferansen.

GENERØS — OG DERFOR FORPLIKTENDE

Flere av avisene i Sveits hadde nekrologer om den kjente litteraturhistoriker, professor Theophil Spoerri, som døde i Caux juleaften. Vi siterer et par av dem.

Neue Züricher Zeitung:

På en forbilledlig måte forbandt han sin lærergjerning med den vitenskapelige forskning som betydde så meget for ham. Men ved siden av dette søkte han stadig også den umiddelbare kontakt med sin tid i form av et politisk og sosialt engasjement, dels i den tid da det gjaldt å gjøre motstand mot nasjonalsosialismen, dels senere, da han energisk tok del i den kamp for sosial og politisk fornyelse som utgikk fra Caux — Moralsk Opprustning. Men foruten alt dette vet hans elever å fortelle om mange anledninger som illustrerte hans ukonvensjonelle vesen og hans kritiske åpenhet overfor alt nytt — som holdt seg uforandret opp til hans høye alder. Stadig forbandt han sin litterære interesse med de grunnleggende problemer som den menneskelige eksistens stiller oss overfor.

Den kjente litteraturkritiker Elisabeth Brock-Sulzer skrev i *Die Tat*:

Vi er mange, vi som har noe avgjørende å takke Theophil Spoerri for. Han var en lærer som utøvet en bestemmende innflytelse. Han lot sine studenter ha stor frihet, han ga dem meget inspirasjon . . . Han visste å gi ros, og han roste langt heller enn han kritiserte, han var generøs, tolerant, snill — og nettopp derfor forpliktende. Han ønsket ikke å imponere, men å hjelpe. Han hadde som en lykkelig gave fått det absolutte gehør for den kunstneriske verdi . . . Han lukket seg aldri overfor mennesker eller overfor tekster. Han søkte verdier, hvor de nå var å finne. Og han fant dem.

AP-AVIS OM «STENENE SKAL ROPE»

«Store deler av denne bok er brød for stener. Fantastisk optimisme, sårende støt mot alt og alle som har med undertrykkelse av friheten å gjøre, en lys og kraftig Kristus-tro som vil være gjødning for mangt et tørt hjerte — det er ho-

vedingrediensen i denne aldeles nødvendige boken som Tiden Norsk forlag har gitt ut,» skriver Olav Egil Aune i «Dagningen», Lillehammer.

«Vi tar del i Sparres kamp. Og leser boken med stor glede.»

«Sparre ser forunderlig klart. Russland opplever han som verdens navle nå. Akkurat nå. Det er i Russland verdens ansvar er i ferd med å rulles opp for oss. De som blir forfulgt. Skulle det være slik i denne paradoksale verden, sier Sparre, at det er av de blinde vi skal lære oss å se — at det er av de fangne vi skal lære å bli fri — at det er av dem i rullestol vi skal lære å bevege oss mot fremtiden — at det er i diktaturstatene at demokratiet skal gjenfødres?»

Bare for syndere . . .

Forts. fra side 11

«Gode Gud, det virker jo!» utbrøt presten. (Good God — it works!)

«Jeg er en skeptisk natur, og min innstilling har ofte vært lik prestens,» bekjenner Garth Lean. Men hans livslange eksperiment har bekreftet at tro og bønn virker tross all menneskelig skepsis. Holdbarheten blir bekreftet også på tvers av generasjonskløften. Sønnen, journalist Geoffrey Lean, har bidratt med et eget kapittel i boken.

Den personlige tonen og egen erfaring gir liv og farge til hele boken. Spesiell interesse og verdi har også den kompletterende dokumentasjonen av Oxfordgruppens og MRA's innsats i forskjellig sammenheng. Den er et skarpt og engasjert innlegg i den ideologiske debatt.

Garth og hans frue Margot Lean tilbragte en tid i Sverige i midten av 50-årene og har siden dette mange venner i Sverige og i det øvrige Norden. Om tiden i Sverige forteller han i kapitlet «Scandinavian smørgåsbord». Her får man for første gang lese om bakgrunnen for løsningen av det danske minoritetsproblemet i den vest-tyske provins Schleswig-Holstein. I det danske utenriksministeriums offisielle rapport ble denne løsningen betegnet som «en av de mest betydningfulle hendelser i dansk utenrikspolitikk i 50-årene.» Garth Lean fikk formidle den avgjørende personlige kontakt mellom det vest-tyske regjeringsmedlem Heinrich Hellwege og den danske opposisjonslederen og tidligere utenriksminister Ole Bjørn Kraft. Begge hadde deltatt i MRA's verdenskonferanser i Caux i Sveits.

Et hjerteattakk etter besøket i Skandinavia gjorde at Garth Lean ble nødt til å føre et rolligere liv, men også at han fikk vie seg til det forfatterskap som han er så rikt utrustet til. Han har vunnet en stor lesekrete med «Brave Men Choose», en serie korte biografier, og med «John Wesley, Anglican». I samarbeid med Sir Arnold Lunn har han i tre bøker «The New Morality», «Cult of Softness» og «Christian Counter-Attack» kommet med meget bemerkelsesverdige innlegg i 60-årenes brennende moral- og kulturdebatt.

Videre skrev Garth Lean like før sin nylig utkomne bok sammen med Sydney Cook og noen unge medforfattere, «The Black and White Book» (Svart-hvitt-boka), hittil utkommet i et opplag på en halv million på mer enn tyve språk.

Nils Gösta Ekman.

Samarbeid . . .

Forts. fra s. 3

Fundamentet må være en ekte omsorg for gruppen og for samfunnet som helhet. Gruppen kan bare leve hvis man bærer hverandres byrder. Det betyr å ha tid nok for hverandre til å vite hva den enkeltes problemer er, og å bære dem sammen til løsninger er funnet. Er den annens bestemmelse like viktig for meg som min egen? Ligger det meg like meget på hjertet at andre i gruppen har sitt forhold til Gud i orden, som at jeg selv har det?

En dansk venn av meg hadde følgende drøm: Han var død, og sto for Guds åsyn for å gjøre regnskap for sitt liv. Til hans overraskelse syntes ikke Gud å være særlig interessert i hans synder. De var tilgitt. Heller ikke syntes Vår Herre å legge stor vekt på hans gode gjerninger. Det eneste Gud spurte ham om var: «Hvor er din bror?»

Fresende japaner

ISEKI — den nye have-jordfraser. Bygget med japanernes sans for detaljer og kvalitet. Lettstartet. Lydsvak. Meget lettkjørt.

ISEKI AC 2



Reinhardt Maskin A-S
4601 Kristiansand S
Avd.: Østre Aker vei 101
Oslo 5

Bruk

kvalitetsprodukter

fra

A S SABA



BÅTPLANER?
Rådspør
Båt-PONTUS
Gøteborgs
Frihavn
Tel: 51 07 04

Båt
PONTUS